

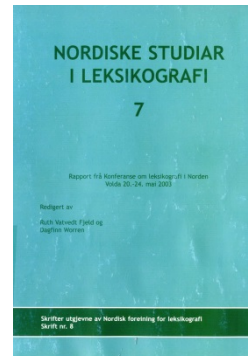
NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel: Norsk Ordbok 2014 - rammer og utfordringar

Forfatter: Kristin Bakken

Kilde: Nordiske Studiar i Leksikografi 7, 2005, s. 29-35
Rapport frå Konferanse om leksikografi i Norden, Volda 20.-24. maj 2003

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive>

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Kristin Bakken

Norsk Ordbok 2014 – rammer og utfordringar

Norsk Ordbok 2014 is the name of a new ambitious lexicographical project that got started June 1st 2002. But even though the project organization is new, at the heart of the project lies an old well-established dictionary. The article will focus on the relationship between the «old» *Norsk Ordbok* and the new guiding conditions set by the project. One may choose to focus on how to protect or preserve the dictionary in the face of the new organization, that is to see the relationship as a conflict; or one may focus more positively, and try to establish how the dictionary will be changed and even improved as a consequence of the new project conditions. Both perspectives will be activated in the article. First, however, a short outline will be given of both the dictionary itself and the project organization.

Norsk Ordbok 2014 er namnet på eit nytt stort leksikografisk prosjekt som tok til 1. juni 2002. Men sjølv om prosjektorganiseringa er ny, dreier det seg om ei gammal ordbok som har fått ny innpakning. Eg skal her gjere greie for tilhøvet mellom den «gamle» *Norsk Ordbok* og dei endra rammevilkåra som prosjektorganiseringa fører med seg. Ein kan leggje an to perspektiv på dette tilhøvet: Korleis kan ein «bevare» ordboka innanfor ramma av det nye prosjektet? Og: i kva mon blir ordboka «ny»? Men fyrst vil eg gje ein kort presentasjon av ordboka og av prosjektet som no organiserer arbeidet med denne ordboka.

1 Kva er Norsk Ordbok?

Norsk Ordbok er som dei fleste norske språkvitarar veit, ei vitskapleg ordbok som både skal dekkje det nynorske skriftspråket og alle dei norske dialektane. (For tidlegare framstillingar, sjå Hageberg 1992 og Vikør 1999.) Det er altså ei kombinert litteratur- og dialektordbok. Kombinasjonen er heller sjeldan i europeisk samanheng, men den er sjølv sagt på bakgrunn av den moderne norske språkhistoria. Det nynorske skriftspråket er for ein vesentleg del konstruert nedanfrå og opp; Ivar Aasen sitt svære arbeid med innsamling av dialektord og dialektformer er føresetnaden for etableringa av den nynorske skriftnorma. Og dialektane har heile tida föra det nynorske leksikonet med nedervde nyord – nyord i skriftspråksamanheng altså.

Arbeidet med *Norsk Ordbok* er då også ei eksplisitt vidareføring av Ivar Aasen og seinare dialektinnsamlarar sitt arbeid. Arbeidet kom i gang i 1930, og i 1932 gjev Sigmund Skard ordboka eit tredelt fundament; det fyrst nemnde er nettopp samanstøypinga av dei eldre dialektordbøkene. Hjørnesteinane her er dialektordbøkene til Ivar Aasen og Hans Ross. Dinest skal ein supplere med nytt dialekttilfang, og til sist skal ein fylle ut med ord frå det nynorske skriftmålet (Skard 1932:IV). Langs det sporet Skard staka ut, har arbeidet med ordboka gått føre seg sidan starten. Men vektlegginga av dei ulike kjeldetypane har variert noko opp gjennom tida, og det same har metodane desse kjeldene har vorte gjorde tilgjengelege på.

Norsk Ordbok har hatt ei lang produksjonstid. Pr. i dag (2003) er fire av tolv band komne ut, og vi er midt i bokstaven *h*. Det vil altså seie at vi har brukt 63 år på å samle tilfang, byg-

gje opp arkiv og å publisere fire ordboksband. Sein framdrift er det direkte utgangspunktet for at ordboksarbeidet i 2002 vart organisert i det nye prosjektet kalla *Norsk Ordbok 2014* (forkorta NO 2014). Både dei som har finansiert ordboka, dvs. Universitetet i Oslo og Kultur- og kyrkjedepartementet, dei som gjev ho ut, dvs. Det norske Samlaget, og brukarane var blitt utolmodige på ordboka sine vegner. Dei ynskte å få ordboka fullført i overskodeleg framtid.

2 Kva er Norsk Ordbok 2014?

Frå og med 1. juni 2002 ligg altså *Norsk Ordbok* pakka inn i prosjektrammene til NO 2014. (Sjå Vikør 2003 for ei utgreiing om forhistoria til NO 2014.) Dette prosjektet er eit etter måten ambisiøst samarbeid mellom Universitetet i Oslo (UiO) og Kultur- og kyrkjedepartementet (KKD). Desse to instansane finansierer i hovudsak prosjektet. UiO kostar fire redaktørstillingar pluss ei stilling til IT-utvikling og drift, medan KKD sitt tilskot går med til å dekkje alle andre lønsutgifter. Andre viktige samarbeidspartnarar i prosjektet er Eining for digital dokumentasjon ved UiO, som står for IT-utvikling, Noregs teknisk-naturvitskaplege universitet i Trondheim som hyser ein redaksjonsfilial (tre stillingar), og Det Norske Samlaget, forlaget til ordboka. Det overordna målet for prosjektet er å få ferdig ordboka til 2014. Når ein no fyrst skulle velje eit sluttår, høvde det godt med eit nasjonalt jubileumsår. Slik kan *Norsk Ordbok* sin nasjonale symbolverdi utnyttast i høve grunnlovsjubileet. Prosjektet har gjeve arbeidet med *Norsk Ordbok* radikalt endra rammevilkår, og vi skal no sjå nærare på desse rammevilkåra for å undersøkje i kva mon dei grip inn og endrar sjølve ordboka. Ein skal ikkje stikke under ein stol at det i byrjinga kom fram motfrestillingar mot prosjektet som botna nett i ei frykt for at ordboka skulle lide eit kvalitetstap i møte med prosjektrammene.

3 Nye rammevilkår

Vi skal her kort kommentere dei nye vilkåra som no kjenneteiknar arbeidet med *Norsk Ordbok*. Dinest skal vi sjå nærare på dei av vilkåra som potensielt kan kome til å endre ordboka. Desse momenta vil bli kommenterte:

- Vesentleg større budsjett
- Mykje større redaksjon
- Opplæringsutfordringar
- Ny styringsmodell og organisering
- Digitalisering og IT-utvikling
- Høgare produktivitet og tempo
- Målstyring og dimensjonering

I høve til stoda slik ho var i 2001 då redaksjonen ved ordboka talde 9,3 årsverk, og då det også låg andre ansvarsområde enn *Norsk Ordbok* til desse stillingane, har budsjettet for 2003 gjeve grunnlag for 19 stillingar, pluss dei driftskostnadene som fylgjer med. Dette inneber fyrst og fremst betra vilkår for ordboksproduksjonen, men det krev også auka innsats på to «nye» område for redaksjonen. Det gjeld opplæring og intern organisering. Vi må så raskt og

effektivt som mogleg måte løyse opplæringsutfordringane, og vi må tenkje gjennom kva slags internstruktur som tener eit så stort prosjekt best.

Opplæring har vi så langt organisert på to måtar. For det fyrste har vi arrangert intensive internseminar, for det andre har vi organisert dei nye i redaksjonsgrupper med ein røynd redaktør som leiar i kvar gruppe. Den daglege opplæringa føregår innafor ramma av ei slik gruppe. Sidan vi har ein filial av redaksjonen lokalisert i Trondheim, og sidan det er så mange nye som skal integrerast i ein gammal veletablert redaksjon, har spesielt internseminara vist seg å ha ein viktig sosial bieffekt. Organiseringa av grupper på den andre sida har verka fremjande på det interne samarbeidet i ordboksredaksjonen.

Redaksjonen ved *Norsk Ordbok* var tidlegare ganske «sjølvstyrd», dvs. at ei gruppe likestilte redaktørar, ein hovudredaktør og ein eller to assistentar arbeidde med ferdigstilling av manuskript og arkivarbeid utan i særleg grad å måtte ta omsyn til tidsfristar og dimensjoneringsmål. Litt sett på spissen avgjorde materialet både kor stor ordboka skulle bli og kor lang tid det skulle ta å utforme ordartiklane. Då prosjektet vart etablert, var difor sterkare styring sett på som ein føresetnad for å greie å fullføre ordboka til fastsett tid og med fastsett omfang. NO 2014 vart organisert som eit sjølvstendig prosjekt med eit eige styre, og det fekk stort handlingsrom i høve til institutt og fakultet ved Universitetet i Oslo. I styret har UiO, NTNU, Den norske Samlaget, Eining for digital dokumentasjon, redaksjonen og KKD ein representant kvar. Styreleiaren, Magnus Rindal, er utnemnd av Institutt for nordistikk og litteraturvitskap.

Ansvaret for den daglege drifta ligg til ein direktør som er tilsett med både fagleg og administrativt ansvar. Det vil seie at ein har brote med den delte styringsmodellen som elles kjenneteiknar universitetet, dvs. at administrasjon og fag er skilde i ulike styringskanalar. Dei nyttilsette ved prosjektet har ikkje eiga forskingstid til stillingane sine, dvs. at leiinga kan disponere over heile arbeidstida til medarbeidarane. Det tyder at den forskinga som føregår i tillegg til ordboksarbeidet må ha direkte relevans for prosjektet og vere klarert med prosjektleiinga på førehand. Den interne organiseringa av prosjektet som no er etablert, er utarbeidd som respons på nokre overordna ideal for prosjektet: god intern kommunikasjon, gode samarbeidsvilkår, deling og spreiding av kompetanse, utvikling av metodar og digitale verkty i tett dialog med den einskilde medarbeidaren, og ei prosjektleiing som også byggjer på dialog mellom leiarar og andre medarbeidarar. I eit prosjekt der det faglege kompetansenivået er så høgt som i ei vitskapleg ordbok, er ein slik dialogisk intern struktur etter mi meining heilt avgjerande. Prosjektet blir slik i eigenleg meining av ordet eit samarbeidsprosjekt.

Som eit døme på dette vil eg nemne det arbeidet som det siste året er gjort på feltet målstyring og dimensjonering. Ein stor innsats er lagd ned det siste året for å etablere produksjonsmål, dvs. ein produksjonsplan for det einskilde bandet, dinest retningslinjer for ordutval, og til sist eit mål på kor stort omfang den einskilde alfabetbolken og det einskilde oppslagsordet skal ha innafor ordboka. Mange av dei tilsette har levert idear, innspel og utgreidingar i samband med dette arbeidet, og no når vi har kome fram til faste retningslinjer, står ein samla redaksjon bak dei.

Kravet om høgare produktivitet kan kommenterast frå litt ulike kantar, for produktivitetsauke kan nåast på ulike måtar, og NO 2014 treng *alle* dei produktivitetsfremjande tiltaka som ein kan sameine med dei faglege standardane som ligg fast i ein ordboksredaksjon av *Norsk Ordbok* sin type. Her vil eg nemne dei viktigaste produktivitetsfremjande tiltaka som vi vonar vil gjere det mogleg å nå målet om fullføring i 2014. For det fyrste er sjølvsgat sterkare leiing og betre organisering av redaksjonen ein føresetnad for å realisere produksjonsplanen. For det

andre er det viktig å etablere eit internt medvit om progresjonskrava, om restriksjonar som no ligg på ordutvalet og om dei strenge omfangsrammene som gjeld storleiken på ordartiklane. Dette handlar kort sagt om målstyring. For det tredje hadde det vore umogleg å gjennomføre og motivere for ei omlegging, om ikkje vi hadde fått nye friske løyvingar. Eit vesentleg auka budsjett gjer det mogleg å utvide redaksjonen, noko som er ein føresetnad for auka produksjon. Men auka løyvingar gjer det også mogleg å investere i nye verkty og å leggje tilhøva til rette for opplæring, samarbeid og lagbygging. Men budsjettauken er ikkje på langt nær stor nok til at vi kan gjere redaksjonen fem gonger så stor som tidlegare. For når det er snakk om produktivitsauke, er det faktisk behov for ei femdobling. Difor er også nye verkty ein svært viktig føresetnad for at prosjektet skal lukkast. I byrjinga av prosjektperioden brukar vi no mykje ressursar på utvikling av IT-baserte verkty som vil gje effektiviseringsgevinstar på sikt.

Eining for digital dokumentasjon (EDD) har laga eit indeks over alt digitalisert tilfang som *Norsk Ordbok* arbeider med. Denne katalogen som er kalla Metaordboka (jf. artikkel av Svardal, Runde og Vestenfor annan stad i denne rapporten), gjev ein effektiv tilgang til tilfanget ordboka vår byggjer på, men Metaordboka er også eit uvurderleg verkty i samband med dimensjonering og planlegging. Vi held sjølvstilt fram med å digitalisere kjeldene for *Norsk Ordbok*, og her kan vi heldigvis byggje på det grunnlaget som vart lagt på 90-talet av det tidlegare Dokumentasjonsprosjektet ved UiO (no EDD). Eit reelt *tilskot* til tilfanget vårt er det nynorskorpuset EDD no byggjer opp for Norsk Ordbok 2014 (sjå artikkel av Ridings i denne rapporten). Dette korpuset gjev ordboksredaksjonen ein tryggare grunn å gjere redaksjonelle vurderingar på; for fyrste gong vil vi kunne relatere vårt eige primære setelarkiv til ein meir representativ base over eldre og yngre språkbruk. Det gjer at redaktørane no ikkje er så avhengige av sine eigne språklege intuisjonar som før. Til sist utarbeider EDD eit redigeringsprogram for ordboksredaksjonen. Dette programmet ventar vi oss mykje av, for målet er at det skal gje ei fastare og tryggare ramme rundt redigeringa, at det skal vere ei hjelp i opplæringa, at det skal gje større konsistens, og at etterkontroll, korrektur, og setjing skal bli lettare og raskare å gjennomføre. Ein del av kvalitetssikringa, helst formelle aspekt, men også nokre strukturelle sider av redigeringa, vil programmet garantere for.

4 I kva mon vil desse endra rammevilkåra endre sjølve ordboka?

Her vil eg kommentere det som har med styring å gjere fyrst. Vi har altså fått eit krevjande og resultatorientert styre og ein direktør med fagleg og administrativt ansvar. Det inneber at redaksjonen ikkje lenger gjer prinsippvedtak, og at faglege omsyn no i større grad må balanserast mot omsyn til ressurs- og tidsbruk.

Før prosjektet kom i gang, peika pessimistiske røyster på faren for at faglege omsyn skulle setjast til side om dei kom i konflikt med progresjonskrava. Dette siste året har vi fleire gonger måtta ta stilling til denne typen interessekonflikt. Men etter å ha diskutert ordutval og artikkeldimensjonering, ser vi at det heldigvis ikkje er eit val mellom svart og kvitt. Den dialogen vi har hatt internt i redaksjonen har ført oss fram til ei semje om kva som er umisteleg for *Norsk Ordbok*; det gjeld kva for ord vi *må* ha med, og det gjeld prioritering av informasjonstypar, kor mange og kva slags sitat osb. Etter eit år med røynsler i dette konfliktfeltet ser vi at faglege omsyn ikkje blir sette til side, men at vi ofte må velje mellom alternativ som begge i og for seg er fagleg forsvarlege. Det har vore eit år med intens dialog, og mitt inntrykk er at denne dialogen har auka medvitet om kva *Norsk Ordbok* sin kjerne er.

Ordboka blir noko annleis som fylgje av dette: ho blir strammare i forma, og nokre ord vil falle ut. Dette gjeld ord med tynt bruksgrunnlag, eller gjennomslittige samansetjingar der samansetjingslekkane finst som sjølvstendige oppslag. Også framandord som er godt dokumenterte i andre ordbøker og som er marginale i nynorske tekster, vil bli meir summarisk behandla i *Norsk Ordbok* heretter (jf. elles Vikør 1996 om problema med ordutvalet). Men det dialektale ordtilfanget, det som er unikt for *Norsk Ordbok*, vil framleis få brei dekning. Vi vil likevel måtte vere meir sparsame med sitat, og mange vil tykkje at det vil gjere ordboka fattigare og mindre fargerik. Dette er det vanskeleg å unngå. På den andre sida ser vi at vi har mykje å hente ved å velje ut sitat på ein meir medviten måte. Til no har ofte fleire sitat illustrert ganske lik bruk av ordet.

Utvidinga og fornyinga av redaksjonen vil truleg få fylgjer for ordboka på meir indirekte måte. Dei nye redaktørane vil ha ein annan erfaringshorisont enn dei eldre, slik at redaksjonen sin samla erfaringshorisont blir utvida. Dette er eit gode, men gevinsten er kortsiktig, for innan få år vil dei eldre redaktørane ha gått av for aldersgrensa, og med dei mister vi fyrstehands kjennskap til eldre kulturformer, gjerne knytt til det gamle bondesamfunnet. Dette er eit reelt tap, for ein stor del av det dialektale ordtilfanget som ligg under *Norsk Ordbok*, er knytt til eldre kulturformer. Dette er likevel ikkje eit problem som prosjektet fører med seg, for også utan nye prosjektrammer ville denne situasjonen ha oppstått. Dei mange nyttilsetjingane krev opplæringsinnsats, og som nemnt kan vi allereie sjå at sjølve opplærings situasjonen fremjar samarbeid. Dette vil føre til ei uniformering av redigeringspraksisen og dermed ei nedbygging av individuelle skilnader redaktørane imellom.

Digitalisering og bruken av IT-verkty har eg høyrte presentert som ein trussel for ordboka. I ein svært forenkla versjon kunne dette framstillast som om redigeringa skulle «mekaniseras» eller «automatiseras», og at det skulle gå ut over moglegheitene for å bruke redaksjonelt skjøn. Eg vil her kommentere kvart einskild delprosjekt som gjeld digitalisering av arbeidsgangen ved *Norsk Ordbok*, slik at ein kan få identifisert eventuelle nedslag desse nye verktya vil ha for ordboka som ferdig produkt.

Det eldste tiltaket på dette feltet er digitaliseringa av kjeldene, så som setelarkiv, eldre ordbøker og andre kjelder i redigeringsprosessen. Setelarkivet er tilgjengeleg som faksimilær på skjermen. Dei trykte eller maskinskrivne kjeldene er innskrivne eller skanna. Alt er indeksert gjennom Metaordboka. Kva for fordelar, eventuelt ulemper, er det ved å ha kjeldene tilgjengelege i eit digitalt medium? I og med indekseringa gjennom Metaordboka er kjeldene i noko mon «foredla», for det er gjort ein stor normeringsjobb i samband med etableringa av Metaordboka, og det har gjort søkjemoglegheitene vesentleg betre. Det går mykje raskare å finne fram til relevant tilfang. Vi har også bede EDD om ein programmodul som skal gjere det mogleg å sortere setlane på skjerm; denne sorteraren er tenkt i tabellformat, slik at det skal bli mogleg å sortere etter fleire kriterium samstundes. For ordboksproduktet vil slik digitalisering ha marginale fylgjer. Sjølv om redaktørane truleg lettare vil skaffe seg oversyn over *alt* relevant tilfang i dei gamle arkiva, er det vanskeleg å sjå at digitaliseringa av kjelder vil få noko å seie for sjølve redigeringa. Det måtte eventuelt vere at det blir lettare å prioritere døme frå digitaliserte, enn frå ikkje-digitaliserte kjelder. Men som ein konklusjon på dette punktet trur eg ikkje det er feil å seie at digitaliseringa av kjeldene vil ha mykje å seie for tempo, men lite å seie for ordboksproduktet.

Når det gjeld korpuset, inneber oppbygginga av det ein kraftig auke av tilfanget som *Norsk Ordbok* byggjer på. Det er viktig å peike på at denne auken ikkje direkte vidarefører setelarkivet. For det fyrste har korpuset ein annan kronologisk profil, med vekt på nyare

tekstar. For det andre har korpuset ein annan genreprofil: saklitteraturen er mykje betre representert her enn i setelarkivet. Også *eldre* saklitteratur legg vi no inn i tekstkorpuset. For det tredje er ordutvalet og dermed representativiteten annleis. Det vil seie – i eit tekstkorpus har ein jo ikkje gjort noko ordutval, her kjem *alle* ord med. Dette skil seg frå setelarkivet som er bygd opp av ordeksert valde ut på subjektivt grunnlag. Korleis vil dette korpuset kunne endre *Norsk Ordbok*? Det er ikkje så vanskeleg å sjå at korpuset har potensial til å «oppdatere» ordboka med omsyn til kjeldegrunnlag. Vi vil lettare finne fram til nyare døme, og slik vil vi også ha eit betre grunnlag for å leggje inn informasjon om endringar i språkbruk. Vi vil få eit mykje betre grunnlag for å lage redaksjonelle døme på *typisk* språkbruk, og redaktørane vil få ein instans å teste intuisjonen sin mot. Men eit problem med korpuset er at ein fort kan drukne i tilfang. Dette arbeider vi no vidare med, ein treng søkjemetodar som avgrensar treffa på ein meningsfull måte.

Utviklinga av redigeringsprogrammet har vist seg å vere den største utfordringa for det nye prosjektet. Utfordringa har vore å lage eit program som kan takle kompleksiteten i *Norsk Ordbok*. Dette er sjølv sagt vanskeleg for programmerarane ved EDD, men for redaksjonen har utfordringa lege på eit anna plan; vi må levere kravspesifikasjonar som reflekterer dels etablert, dels ynskt praksis i NO-redaksjonen. Målet for programbruken i redaksjonen er, som eg allereie har vore inne på, å oppnå meir konsistent redigering, å gje mindre rom for individuelle løysingar, å gjere det lettare å skaffe seg oversikt over ordartikkelen i ein redigeringsfase, å lette opplæring, å lette byrda ved å meistre det komplekse formelle apparatet, å lette korrektur-, etterkontroll- og manusproduksjonsfasen.

Så langt har vi fått dokumentert ei mykje meir inkonsekvent redigering av ordboka enn vi hadde trudd. På fleire punkt har vi måtta stramme inn redigeringspraksisen, og på eitt punkt har vi gripe meir vesentleg inn i artikkelstrukturen. Den semantiske analysen vil heretter bli noko «flatere» enn før, for vi har valt å leggje oss på ein struktur som legg ambisjonsnivået litt ned når det gjeld å konstruere semantiske hierarki. Her kan ein seie at omsyn til programmet har fått telje meir enn omsynet til etablert redigeringspraksis. Men på dette punktet viste det seg at etablert praksis var så kompleks å formidle og etterleve, at ei forenkling kunne forsvarast, særleg fordi det på fagleg grunnlag godt kan argumenterast for at dei meir komplekse semantiske hierarkia ikkje nødvendigvis gjev eit «sannare» bilete av leksemet sin semantiske struktur.

Det er for tidleg å evaluere redigeringsprogrammet, for vi brukar det førebels i ei uferdig form, men vi vonar jo at programmet vil gjere ordboka kvalitativt betre. Det er allereie greitt å sjå at ordboka vil bli meir einskapleg som fylgje av at ordartiklane blir skrivne inn i eit skreddarsydd program. Det vil truleg også bli færre feil i ordboka, for i programmet ligg det sperrer mot å gjere strukturelle og typografiske feil, og vi trur også at ordboka vil bli lettare å finne fram i enn før, i og med at skjemaet for artikkeloppsettet blir strengare og meir konsekvent utfyllt. Så langt ser vi at programmet disiplinere dei nye redaktørane, og er ei hjelp i læringsprosessen.

5 Konklusjon

Norsk Ordbok har fått ny innpakning som tek høgde for nye krav frå samfunnet, og tek dessutan innover seg dei nye verktya som IT-samfunnet kan tilby. Dette vil som eg har vist prege ordboka. Noko vil gå tapt, og dette tapet er primært ein konsekvens av tempoplanen og

omfangsrammene. Dei nye krava til dimensjonering vil uunngåeleg få fylgjer for ordutval og sitatmengda. Men prinsippa for nedkorting blir fastlagde på fagleg grunnlag, og slik sett kan dei ikkje seiast å vere uforsvarlege. I motsetnad til det skeptikarane argumenterte for før prosjektet kom i gang, trur eg at dette fyrste året har vist at ordboka primært vil bli endra i positiv retning. Det gjeld fyrst og fremst konsistens, i og med at programmet og opplæringsfasen vi no går gjennom, vil uniformere ordboka. Dette vil vere til gagn for ordboksbrukarane. Programmet vil også vere ein garanti mot feil, for det vil gje redaktørane vesentleg hjelp i kvalitetskontrollfasen. Korpusbruken vil gjere ordboka meir aktuell, ved at vi no på breitt grunnlag balanserer det eldre setelarkivet med ord frå nyare språkbruk. Den viktigaste gevinsten av prosjektet er sjølvstøtt å få ordboka fullført i overskodeleg framtid. Det trur vi at vi skal greie, med viktige positive sideeffektar: Heile tilfanget vårt vil vere tilgjengeleg over nett, og dermed vil ordboka i eigenleg vitskapleg meining vere etterprøvbar. Dessutan vil den auka konsistensen i redigeringspraksisen og den kraftige utvidinga av tilfanget lyfte det vitskaplege nivået på dei siste åtte banda i samanlikning med dei fyrste fire banda.

Referansar

- Hageberg, Arnbjørg 1992. Norsk Ordbok – i 1950 eit nybrottsverk, i 1991 ein anakronisme? I Ruth V. Fjeld (red.): *Nordiske studier i leksikografi. Rapport fra Konferanse om leksikografi i Norden 28.-31. mai 1991.* (Skrifter utgitt av Nordisk forening for leksikografi. Skrift nr. 1.) Oslo, s. 235-243.
- Skard, Sigmund 1932. *Norsk Ordbok. Historie – plan – arbeidsskipnad.* Oslo: Det Norske Samlaget.
- Vikør, Lars 1996. Problem kring ordutvalet i Norsk Ordbok. I Ásta Svavarsdóttir et al. (red.): *Nordiske studier i leksikografi 3. Rapport fra Konferanse om leksikografi i Norden. Reykjavík 7.-10. juni 1995.* (Skrifter utgitt av Nordisk forening for leksikografi. Skrift nr. 3. I samarbeid med Nordisk språksekretariat og Orðabók Háskólans.) Reykjavík, s. 403-412.
- Vikør, Lars 1999. Fleirgenerasjonsordbøker og tida. I Slotte, Peter et al. (red.): *Nordiska studier i leksikografi 4. Rapport från Konferansen om leksikografi i Norden, Esbo 21-24 maj 1997.* (Skrifter utgivna av Nordisk föreningen för leksikografi 5. I samarbete med Nordiska språkrådet och Forskningscentralen för de inhemska språken.) Helsingfors, s. 395-405.
- Vikør, Lars 2003. Norsk Ordbok ved ein krossveg. Rapport frå eit omstillingsprosjekt. I Zakarias Svabo Hansen & Anfinnur Johansen (red.): *Nordiske studier i leksikografi 6. Rapport fra Konference om leksikografi i Norden. Tórshavn 21.-25. august 2001.* (Skrifter udgivet af Nordisk forening for leksikografi. Skrift nr. 7. I samarbejde med Nordisk sprogråd og Føroyamálsdeild Fróðskaparseturs Føroya.) Tórshavn, 391-396